

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

STANOVISKÁ

EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA

STANOVISKO EURÓPSKEJ CENTRÁLNEJ BANKY

z 5. decembra 2008

k návrhu smernice o začatí a vykonávaní činností a dohľade nad obozretným podnikaním inštitúcií elektronických peňazí

(CON/2008/84)

(2009/C 30/01)

Úvod a právny základ

Európska centrálna banka (ECB) prijala 30. októbra 2008 žiadosť Rady Európskej únie o stanovisko k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o začatí a vykonávaní činností a dohľade nad obozretným podnikaním inštitúcií elektronických peňazí, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 2005/60/ES a 2006/48/ES a zrušuje smernica 2000/46/ES⁽¹⁾ (ďalej len „navrhovaná smernica“).

Právomoc ECB vydať stanovisko je založená na článku 105 ods. 4 v spojení s článkom 105 ods. 2 prvou a štvrtou zarážkou Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, nakoľko navrhovaná smernica sa týka základných úloh Európskeho systému centrálnych bánk (ďalej len „ESCB“), a konkrétne úloh tvoriť a uskutočňovať menovú politiku Spoločenstva⁽²⁾ a podporovať plynulé fungovanie platobných systémov. Právomoc ECB sa zakladá aj na článku 105 ods. 5 zmluvy, podľa ktorého ESCB prispieva k hladkému uskutočňovaniu politík prijatých príslušnými orgánmi, ktoré sa týkajú dohľadu nad obozretným podnikaním úverových inštitúcií a stability finančného systému. V súlade s článkom 17.5 prvou vetou rokovacieho poriadku Európskej centrálnej banky prijala Rada guvernérov toto stanovisko.

Všeobecné pripomienky

Cieľom navrhovanej smernice je otvoriť trh pre vydávanie elektronických peňazí inštitúciami elektronických peňazí, ktoré podliehajú menej prísnemu režimu obozretného podnikania ako úverové inštitúcie. ECB podporuje revíziu smernice 2000/46/ES Európskeho parlamentu a Rady z 18. septembra 2000 o začatí a vykonávaní činností a dohľade nad obozretným podnikaním inštitúcií elektronického peňažníctva⁽³⁾, keďže sa tým pripustí, že smernica 2000/46/ES nie je celkom v súlade so súčasnými očakávaniami trhu týkajúcimi sa vydávania elektronických peňazí. Súčasne má ECB vážne obavy, ktoré sa týkajú návrhu na zmenu vymedzenia pojmu inštitúcií elektronických peňazí z „úverovej inštitúcie“ na „finančnú inštitúciu“,

⁽¹⁾ KOM (2008) 627 v konečnom znení.

⁽²⁾ V tomto ohľade je právomoc ECB podľa článku 5 Štatútu Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky (ďalej len „štatút ESCB“) tiež dôležitá, pretože navrhovaná smernica má vplyv na zber štatistických údajov pre tvorbu a uskutočňovanie menovej politiky v eurozóne.

⁽³⁾ Ú. v. ES L 275, 27.10.2000, s. 39.

ako je uvedené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES zo 14. júna 2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií (prepracované znenie) ⁽¹⁾, keďže táto zmena môže mať rozsiahle následky na uskutočňovanie menovej politiky. Podobne, navrhovaná smernica vzbudzuje obavy aj z hľadiska dohľadu, keďže zužuje režim dohľadu pre inštitúcie elektronických peňazí pri súčasnom rozšírení rozsahu ich činností. Vyššie uvedené obavy sú podrobne uvedené nižšie.

Konkrétne pripomienky

1. Právny charakter inštitúcií elektronických peňazí

1.1. Pre posúdenie dôsledkov navrhovanej smernice je potrebné najprv pochopiť právny charakter inštitúcií elektronických peňazí. V tejto súvislosti článok 4 ods. 1 písm. b) smernice 2006/48/ES vymedzuje inštitúcie elektronických peňazí ako úverové inštitúcie podľa smernice 2000/46/ES. V súlade s článkom 1 ods. 3 písm. a) smernice 2000/46/ES, inštitúcia elektronických peňazí znamená „podnik alebo akúkoľvek inú právnickú osobu ako úverovú inštitúciu tak, ako je vymedzená v článku 1 bode 1 prvom pododseku písm. a) smernice 2000/12/ES (teraz smernica 2006/48/ES), ktorá vydáva platobné prostriedky vo forme elektronických peňazí“. Článok 17 ods. 1 navrhovanej smernice vyníma inštitúcie elektronických peňazí z vyššie uvedeného vymedzenia pojmu úverovej inštitúcie a reklasifikuje ich ako „finančné inštitúcie“ v súlade s článkom 4 ods. 5 smernice 2006/48/ES. Avšak, so zreteľom na druh činností, ktoré inštitúcie elektronických peňazí budú môcť vykonávať podľa navrhovanej smernice, právny charakter inštitúcií elektronických peňazí zostane rovnocenný s charakterom úverových inštitúcií. Tento záver sa zakladá na analýze pojmu úverová inštitúcia podľa článku 4 ods. 1 písm. a) smernice 2006/48/ES, v súlade s ktorým „úverová inštitúcia“ je „podnik, ktorého podnikateľskou činnosťou je prijímanie vkladov alebo iných návratných zdrojov od verejnosti a poskytovanie úverov na vlastný účet“.

1.2. „podnik“

Pojem „podnik“ sa zhoduje s tým, ktorý sa používa v zmluve v časti o pravidlách hospodárskej súťaže ⁽²⁾. Napriek tomu, že tento pojem nie je vymedzený v zmluve, jeho význam sa vo všeobecnosti ustanovil v práve Spoločenstva ako pojem zahŕňajúci akúkoľvek fyzickú alebo právnickú osobu zúčastňujúcu sa na obchodnej ⁽³⁾ alebo ekonomickej činnosti bez ohľadu jej právne postavenie alebo spôsob jej financovania ⁽⁴⁾. Článok 2 ods. 1 navrhovanej smernice vymedzuje pojem inštitúcií elektronických peňazí ako „právnická osoba oprávnená ... vydávať elektronické peniaze“. Tým je splnená prvá časť požiadavky, aby táto inštitúcia bola „podnikom“ ako sa to vyžaduje v zmysle vymedzenia pojmu úverovej inštitúcie. Navyše, vydávanie peňazí inštitúciami elektronických peňazí a poskytovanie iných platobných služieb vo všeobecnosti, ako je ustanovené v článku 8 navrhovanej smernice, sa zaiste môže považovať tak za obchodnú, ako aj za ekonomickú činnosť.

1.3. „ktorého podnikateľskou činnosťou je prijímanie vkladov alebo iných návratných zdrojov od verejnosti a poskytovanie úverov na vlastný účet“

Ako poznamenal Súdny dvor Európskych spoločenstiev, „je všeobecne známe, že prijímanie vkladov od verejnosti a poskytovanie úverov predstavujú základné činnosti úverových inštitúcií“ ⁽⁵⁾. Upozorňuje sa na kumulatívny charakter oboch aspektov, t. j. na potrebu ich koexistencie na to, aby sa na úverovú inštitúciu mohol vzťahovať pojem vymedzený v smernici 2006/48/ES. Postačuje však, ak je podnik oprávnený podľa svojho štatútu vykonávať oba druhy podnikateľskej činnosti; nevyžaduje sa, aby súčasne a skutočne vykonával obidva, alebo aby ich vôbec prakticky vykonával ⁽⁶⁾. Rozhodujúce v tomto ohľade je to, či je inštitúcia oprávnená uskutočňovať príslušné obchody. Tieto prvky sú podrobne posúdené nižšie.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 177, 30.6.2006, s.1. Pozri článok 4 ods. 1 a 5 smernice 2006/48/ES.

⁽²⁾ Pozri Usher, J.A., *The Law of Money and Financial Services in the EC*, 2nd edition, Clarendon Press, Oxford, 2000, s. 116.

⁽³⁾ Rozhodnutie Komisie 86/398/EHS z 23. apríla 1986 týkajúci sa konania podľa článku 85 Zmluvy o EHS (IV/31.149 – polypropylén) (Ú. v. ES L 230, 18.8.1986, s. 1).

⁽⁴⁾ Vec C-41/90 *Höfner a Elser/Macroton* Zb. 1991, s. 1-1979, vec T-319/99 *Federación Nacional de Empresas de Instrumentación Científica, Médica y Dental (FENIN)/Komisia Európskych spoločenstiev* Zb. 2003, s. II-357.

⁽⁵⁾ Odsek 16 vo veci C-442/02 *Caixa-Bank France/Ministère de l'Économie, des Finances et de l'Industrie* Zb. 2004, s. I-8961.

⁽⁶⁾ Pozri Clarotti, P., „The Harmonization of Legislation relating to Credit Institutions“, *Common Market Law Review*, Vol. 19, No. 2, Kluwer Law International, 1982, s. 249 a Verheugd, P., „Definition of credit institution“, *Banking and EC Law Commentary*, M. van Empel a R. Smits eds, Kluwer Law International, Deventer, 1992, s. 17.

1.4. „prijímanie vkladov alebo iných návratných zdrojov“

1.4.1. Článok 8 ods. 2 a 3 navrhovanej smernice zakazuje inštitúciám elektronických peňazí prijímať vklady. Hoci smernica 2006/48/ES nevymedzuje pojem prijímanie vkladov, Súdny dvor Európskych spoločností podal široký výklad pojmu „vklady alebo iné návratné zdroje“ podľa smernice 2006/48/ES, pričom uviedol, že „pojem ‚iné návratné zdroje‘ (...) sa nevzťahuje iba na finančné nástroje, ktoré vykazujú podstatné znaky odplatnosti, ale aj na také nástroje, ktoré síce tieto znaky nevykazujú, ale sú predmetom zmluvného dojednaní o splatení poskytnutých peňažných prostriedkov“⁽¹⁾. Nezáleží na tom, či sa takéto peňažné prostriedky prijímajú vo forme vkladov alebo v inej forme, akou je napr. „pribežné vydávanie dlhopisov a ostatných porovnateľných cenných papierov“⁽²⁾, ako sa uvádza v smernici, ktorá predchádzala smernici 2006/48/ES. Preto „všetky druhy prijímania peňazí môžu znamenať podnikateľskú činnosť prijímania vkladov (v širšom zmysle), ak zahŕňajú splatenie prijatých peňazí. V tejto súvislosti nie je dôležité, či povinnosť splatiť existuje už v čase prijatia peňažných prostriedkov (a tvorí ‚podstatný‘ prvok tejto transakcie), alebo či táto povinnosť vzniká iba ako následok vzniku zmluvného nároku“⁽³⁾. Správny výklad prijímania vkladov „sa bude musieť riadiť otázkou rozsahu úspor, ktoré sú predmetom ochrany, a výkladom charakteristických znakov činnosti poskytovania úverov“ vzhľadom na riziká, ktoré sa považujú za významné z hľadiska ochrany návratnosti vkladov. Výsledkom toho je príklon k širokému výkladu tak činnosti prijímania vkladov, ako aj úverov“⁽⁴⁾.

1.4.2. Vzhľadom na vyššie uvedené treba poznamenať, že bod 8 odôvodnenia smernice 2000/46/ES ustanovuje, že „prijímanie peňažných prostriedkov od verejnosti výmenou za elektronické peniaze, čo má za následok úverový zostatok ponechaný na účte vydávajúcou inštitúciou, zakladá prijatie vkladov alebo iných odplatných peňažných prostriedkov“. Podľa navrhovanej smernice takéto prijímanie peňažných prostriedkov sa už nebude považovať za prijatie vkladov alebo iných odplatných peňažných prostriedkov. Neuvádza sa žiadny dôvod pre takúto zmenu v dôvodovej správe k navrhovanej smernici, zdá sa však, že ide o všeobecnú snahu o zosúladenie smernice 2000/46/ES so smernicou 2007/64/ES⁽⁵⁾. Ako sa uvádza v stanovisku CON/2006/21 z 26. apríla 2006 k návrhu smernice o platobných službách na vnútornom trhu⁽⁶⁾, ECB zastáva názor, že prijímanie peňažných prostriedkov takýmto spôsobom má rovnaké účinky ako prijímanie vkladov. Dôvodom je, že peňažné prostriedky sa môžu uchovávať počas neurčitej doby a emitent môže vyplácať úroky z prijatých peňažných prostriedkov. Konkrétne v súvislosti s poskytovaním úrokov, Súdny dvor konštatoval, že „keď sa úverové inštitúcie, ktoré sú dcérskymi spoločnosťami zahraničných spoločností, snažia o vstup na trh členského štátu, konkurencia prostredníctvom ponúkanej sadzby úročenia bežného účtu predstavuje jednu z najefektívnejších metód na dosiahnutie tohto cieľa (...). Obmedzenia týkajúce sa prevádzkovania a rozvoja činností týchto dcérskych spoločností, ktoré vyplývajú z predmetného zákazu (zákaz úročenia bežného účtu) sú o to vážnejšie, že je všeobecne známe, že prijímanie vkladov od verejnosti a poskytovanie úverov predstavujú základné činnosti úverových inštitúcií“⁽⁷⁾.

1.4.3. Nakoniec, ak sa argumentuje tým, že inštitúcie elektronických peňazí budú aj naďalej prijímať vklady alebo iné odplatné peňažné prostriedky, je rozhodujúce, aby peňažné prostriedky poskytnuté inštitúcií elektronických peňazí bolo možné spätne vyplatiť podľa článku 5 navrhovanej smernice, v súlade s ktorým predmetné peňažné prostriedky sa majiteľovi elektronických peňazí spätne vyplatia v nominálnej hodnote na požiadanie.

1.5. „od verejnosti“

Čo sa týka prijímania vkladov, predmetom podnikateľskej činnosti inštitúcie musí byť prijímanie vkladov „od verejnosti“. Keďže neexistuje žiadne rozhodnutie Súdneho dvora, ktoré by sa priamo zaoberalo výkladom pojmu „verejnosť“ vo vymedzení úverovej inštitúcie podľa smernice 2006/48/ES, viacerí právnych expertov vyjadrilo svoj názor na význam pojmu „verejnosť“ vo vymedzení pojmu

⁽¹⁾ Pozri odsek 17 vo veci C-366/97, *Massimo Romanelli* Zb. 1999, s. I-855.

⁽²⁾ Bod 5 odôvodnenia prvej smernice Rady 77/780/EHS z 12. decembra 1977 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení týkajúcich sa začatia a výkonu činnosti úverových inštitúcií (Ú. v. ES L 322, 17.12.1977, s. 30).

⁽³⁾ Pozri Alexander Bornemann, „Abridged Opinion on the Concept of the Credit Institution in the Directives of the European Community Relating to Bank Regulation and Supervision“, s. 11. Dostupné vo formáte PDF na: <http://www.money-advice.net/media.php?id=234>

⁽⁴⁾ Tamtiež.

⁽⁵⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/64/ES z 13. novembra 2007 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a ktorou sa zrušuje smernica 97/5/ES (Ú. v. EÚ L 319, 5.12.2007, s. 1).

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ C 109, 9.5.2006, s. 10.

⁽⁷⁾ Pozri odseky 14 a 16 vo veci C-442/02 *Caixa-Bank France/Ministère de l'Économie, des Finances et de l'Industrie*.

„úverová inštitúcia“ podľa článku 1 prvej zarážky smernice 77/780/EHS, ktorý sa doslovne prevzal do článku 4 ods. 1 písm. a) smernice 2006/48/ES. Zistilo sa, že „v čase prijímania prvej bankovej smernice bol hlavným cieľom dohľadu nad obozretným podnikaním úverových inštitúcií ochrana vkladateľov a sporiteľov (...). Z toho dôvodu podnik, ktorý zhromažďuje svoje prostriedky na medzi-bankovom trhu od úverových inštitúcií, alebo od iných profesionálnych účastníkov trhu – akými sú napríklad inštitucionálni investori a poisťovne – sa nepovažuje za úverovú inštitúciu“⁽¹⁾. Z toho dôvodu, „inštitúcie, ktoré sú aktívne iba na medzibankovom trhu ...“, sa nepovažujú za úverové inštitúcie podľa práva Spoločenstva, pretože neprijímajú vklady od verejnosti“⁽²⁾. Z uvedeného je zrejme, že pojem „verejnosti“ zahŕňa fyzické alebo právnické osoby, o ktorých sa predpokladá, že potrebujú právnu ochranu, kým subjekty, ktoré právnu ochranu nepotrebujú, ako napríklad tie, ktoré zhromažďujú prostriedky iba na medzibankovom trhu, nie sú zahrnuté do pojmu „verejnosť“. Preto, akákoľvek fyzická alebo právnická osoba iná ako úverová alebo finančná inštitúcia je zahrnutá do pojmu „verejnosť“ na účely vymedzenia pojmu úverovej inštitúcie. V súvislosti s inštitúciami elektronických peňazí sa majitelia elektronických peňazí považujú za „verejnosť“, od ktorej emitenti elektronických peňazí prijímajú peňažné prostriedky.

1.6. „poskytovanie úverov na vlastný účet“

Podľa článku 1 ods. 5 písm. a) smernice 2000/46/EC sú podnikateľské činnosti inštitúcií elektronických peňazí obmedzené a osobitne vylučujú „poskytovanie akejkoľvek formy úveru“. Keďže podnikateľská činnosť úverovej inštitúcie zahŕňa aj prijímanie vkladov, aj poskytovanie úverov, mohlo by sa tvrdiť, že v súčasnosti inštitúcie elektronických peňazí nespĺňajú požiadavky prijímania vkladov a poskytovania úverov a považujú sa za úverové inštitúcie iba kvôli vymedzeniu pojmu ustanovenému v smernici 2006/48/ES. Odhliadnuc však od zákazu inštitúcií elektronických peňazí prijímať vklady v zmysle navrhovanej smernice, inštitúcie elektronických peňazí budú v skutočnosti aj naďalej prijímať vklady alebo iné odplátne peňažné prostriedky. Navyše, aj naďalej budú spĺňať ďalšiu požiadavku, ktorou je poskytovanie úverov. Konkrétne, v súlade s článkom 8 ods. 1 písm. b) navrhovanej smernice inštitúcie elektronických peňazí budú môcť poskytnúť úver v prípade ponuky určitých druhov platobných služieb⁽³⁾. Pripúšťa sa však, že to budú môcť urobiť iba po splnení určitých špecifických podmienok⁽⁴⁾.

- 1.7. Pojem „úverová inštitúcia“ v smernici 2006/48/ES sa vzťahuje na charakter uskutočneného obchodu, nie na charakter subjektu, ktorý ho uskutočňuje⁽⁵⁾. V tejto súvislosti je jasné, že síce podľa navrhovanej smernice inštitúcie elektronických peňazí nebudú naďalej považované za úverové inštitúcie a nemôžu prijímať vklady alebo iné odplátne peňažné prostriedky, v skutočnosti aj naďalej budú prijímať vklady. Konkrétne, prijaté peňažné prostriedky sa môžu držať neurčitéu dobu, kým majiteľ nepožiadá o ich spätné vyplatenie a emitenti elektronických peňazí môžu vyplácať úroky z prijatých peňažných prostriedkov. Navyše, emitenti elektronických peňazí budú aj naďalej spĺňať ďalšie požiadavky na podnikateľskú činnosť úverových inštitúcií. Z uvedeného dôvodu, sa z právneho hľadiska môže zdať, že inštitúcia elektronických peňazí, ako je vymedzená v navrhovanej smernici, bude ešte vo väčšej miere vykazovať podobné znaky ako úverové inštitúcie, pretože prijímanie vkladov zostáva nezmenené a v budúcnosti sa ráta s obmedzeným poskytovaním úverov. Vzhľadom na vyššie uvedené je potrebné poznamenať, že v súvislosti s vývojom pojmu „úverová inštitúcia“ právni experti uvádzajú, že „Je potrebný jednotný prístup v tejto oblasti kvôli predchádzaniu narušeniam

⁽¹⁾ Verheugd, P., „Definition of credit institution“, *Banking and EC Law Commentary*, M. van Empel a R. Smits eds, Kluwer Law International, Deventer, 1992, s. 23.

⁽²⁾ Dassesse, M., Isaacs, S., a Penn, J., *EC Banking Law*, 2nd edition, Lloyd's of London Press, 1994, s. 19.

⁽³⁾ Platobné služby, ktoré inštitúcie elektronických peňazí budú oprávnené vykonávať, sú uvedené v bodoch 4, 5 a 7 prílohy k smernici 2007/64/ES: i) vykonávanie platobných transakcií, ak peňažné prostriedky sa čerpajú z úverového rámca užívateľovi platobných služieb pri vykonávaní inkasa, platobných transakcií prostredníctvom platobnej karty a bezhotovostné platby; ii) vydávanie a/alebo nadobúdanie platobných nástrojov; a iii) mobilné platby, keď mobilný operátor figuruje iba ako sprostredkovateľ pri predaji tovaru a poskytovaní služieb.

⁽⁴⁾ Článok 8 ods. 1 písm. b) navrhovanej smernice odkazuje na článok 16 ods. 3 a 5 smernice 2007/64/ES, čo znamená, že a) úver je doplnkový a udeľuje sa výlučne v súvislosti s výkonom platobnej transakcie; b) úver je splatný v lehote neprekračujúcej 12 mesiacov; c) úver sa neposkytuje z peňažných prostriedkov prijatých alebo držaných na účel vykonania platobnej transakcie; d) vlastné zdroje inštitúcie elektronických peňazí sú v súlade s požiadavkami orgánov dohľadu vždy primerané so zreteľom na celkovú sumu poskytnutého úveru a e) nie sú dotknuté iné príslušné právne predpisy Spoločenstva alebo vnútroštátne právne predpisy týkajúce sa podmienok poskytovania úverov spotrebiteľom.

⁽⁵⁾ Pozri Usher, J.A., *The Law of Money and Financial Services in the EC*, 2nd edition, Clarendon Press, Oxford, 2000, s. 116.

hospodárskej súťaže, ktoré by sa mohli objaviť v prípade, ak podniky, ktoré sú v podstate rovnaké a vykonávajú tie isté druhy podnikateľských činností, alebo aspoň veľmi podobné činnosti, v jednej krajine podliehajú administratívnej kontrole, ale v druhej by z nej boli vyňaté“⁽¹⁾. Z pohľadu centrálnej banky sú inštitúcie elektronických peňazí súčasťou sektora vydávajúceho peniaze a trvale by sa pre ne mali zabezpečiť rovnaké podmienky hospodárskej súťaže ako pre úverové inštitúcie, ako je vymedzené v smernici 2006/48/ES⁽²⁾.

2. Menová politika

- 2.1. Podľa článku 19.1 prvej vety štatútu ESCB, ECB môže od úverových inštitúcií usadených v členských štátoch požadovať, aby v súlade s cieľmi menovej politiky udržiavali na účtoch v ECB a v národných centrálnych bankách minimálne rezervy. So zreteľom na právne postavenie inštitúcií elektronických peňazí ako úverových inštitúcií, tieto inštitúcie podliehajú požiadavke Eurosystemu na povinné minimálne rezervy⁽³⁾, ako je podrobnejšie ustanovené v nariadení ECB/2003/9 z 12. septembra 2003 o povinných minimálnych rezervách⁽⁴⁾. Povinné minimálne rezervy sú dôležitým nástrojom na uskutočňovanie menovej politiky, t. j. usmernenie krátkodobých úrokových sadzieb, ktoré sa môžu uplatňovať iba na úverové inštitúcie. Preto je vymedzenie pojmu úverovej inštitúcie podľa smernice 2006/48/ES významné pre ECB a národné centrálné banky.
- 2.2. Ak by sa inštitúcie elektronických peňazí vyňali z pojmu úverovej inštitúcie, ako sa to navrhuje v článku 17 ods. 1 navrhovanej smernice, malo by to rozsiahle následky z pohľadu centrálnej banky. Keďže elektronické peniaze tiež nahrádzajú platobné prostriedky ponúkané bankami (napríklad vo forme transakcií debetnou platobnou kartou), takéto platobné prostriedky by sa ponúkali inštitúciami elektronických peňazí, ktoré by však už nepodliehali požiadavkám na povinné minimálne rezervy. Malo by sa predísť nekonzistentnému spôsobu zaobchádzania s rôznymi platobnými prostriedkami, ktoré sú vo viacerých ohľadoch veľmi podobné.
- 2.3. Navyše, zmena rovnováhy medzi elektronickými peniazmi a bankovými účtami by ovplyvnila aj stav likvidity bánk a komplikovala by uskutočňovanie menovej politiky. Kým súčasne existujúce objemy elektronických peňazí sú príliš malé na to, aby vytvorili problém takéhoto druhu, možnosť náhleho nárastu držby elektronických peňazí v budúcnosti existuje, ako sa to predpovedá v posúdení vplyvov k navrhovanej smernici v dôsledku voľnejších regulačných požiadaviek, ktoré by sa vzťahovali na inštitúcie elektronických peňazí po prijatí navrhovanej smernice. Následkom reklasifikácie inštitúcií elektronických peňazí ako finančných spoločností podľa článku 4 ods. 5 smernice 2006/48/ES dôjde k stavu, že tieto inštitúcie už nebudú naďalej podliehať požiadavkám na povinné minimálne rezervy podľa článku 19.1 Štatútu ESCB. Pokiaľ by v tejto situácii elektronické peniaze vo významnejšom rozsahu nahradili hotovosť, podmienky likvidity bankového sektora by boli podľa ECB dotknuté vo významnej miere. Následne by sa uskutočňovanie menovej politiky Eurosystemu stalo obťažnejším a výsledky neistejšími.
- 2.4. Z pohľadu menovej politiky sa dôrazne podporuje záver, aby inštitúcie elektronických peňazí boli aj naďalej považované za úverové inštitúcie na rozdiel od toho, čo vyplýva z navrhovanej smernice. V tejto súvislosti zastáva ECB názor, že obavy v súvislosti s menovou politikou uvedené vyššie jednoznačne prevažujú nad odôvodnením k navrhovanej smernici, ktorými je zosúladienie regulačného rámca vzťahujúceho sa na inštitúcie elektronických peňazí s tými, ktoré sa vzťahujú na platobné inštitúcie podľa článku 4 ods. 4 smernice 2007/64/ES, ktoré nie sú zahrnuté do pojmu úverová inštitúcia⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Pozri Clarotti, P., „The Harmonization of Legislation relating to Credit Institutions“, *Common Market Law Review*, Vol. 19, No. 2, Kluwer Law International, 1982, s. 248.

⁽²⁾ Táto pozícia je zhodná s poskytnutou radou v publikácii „Správa o elektronických peniazoch (Report on electronic money)“ publikovanej ECB v auguste 1998, kde sa viedla diskusia o tom, že vtedy platná banková smernica by sa mala zmeniť a doplniť tak, aby inštitúcie elektronických peňazí boli zahrnuté do pojmu „úverová inštitúcia“. Ďalšie informácie sú dostupné na internetovej stránke ECB: www.ecb.europa.eu

⁽³⁾ Eurosystem pozostáva z ECB a národných centrálnych bánk krajín, ktoré zaviedli euro.

⁽⁴⁾ Ú. v. EÚ L 250, 2.10.2003, s. 10.

⁽⁵⁾ Pozri odsek 5 stanoviska ECB CON/2006/21, v ktorom sa ECB vyjadrila v prospech toho, aby platobné inštitúcie boli zahrnuté do pojmu úverových inštitúcií uvedením, že „Ak sa platobným inštitúciám umožní držať zostatky, ktoré tak z ekonomického, ako aj z právneho hľadiska predstavujú vklady, hoci sa v navrhovanej smernici z pojmového hľadiska za vklady neoznačujú, úroveň rizika u nich bude rovnaká ako u úverových inštitúciách alebo inštitúcií elektronického peňažníctva. Na platobné inštitúcie by sa preto mala vzťahovať rovnaká úroveň ochrany ako na úverové inštitúcie a/alebo inštitúcie elektronického peňažníctva. Z toho vyplýva, že by sa poskytovanie platobných služieb malo vyhradiť pokiaľ možno úverovým inštitúciám alebo inštitúciám elektronického peňažníctva. Tým by sa zabezpečila dostatočná ochrana finančných prostriedkov spotrebiteľov a zdravá finančná činnosť a preto ECB tento prístup uprednostňuje“.

- 2.5. ECB víta skutočnosť, že článok 5 navrhovanej smernice vo veľkej miere zachováva požiadavky na spätné vyplatenie uvedené v článku 3 smernice 2000/46/ES. Spätné vyplatenie má z pohľadu centrálnej banky kľúčový význam. Inštitúcie elektronických peňazí musia byť preto právne zaviazané spätné vyplatiť elektronické peniaze v nominálnej hodnote na požiadanie majiteľa elektronických peňazí. Iba zabezpečením toho, že majiteľ elektronických peňazí môže zameniť hodnotu elektronických peňazí za bankovky alebo bezhotovostné peniaze, sa môže zachovať dôvera v elektronické peniaze, ako účinnej a spoľahlivej náhrady pre mince a bankovky. Z pohľadu menovej politiky je požiadavka na spätné vyplatenie potrebná, okrem iného, v záujme zachovania účtovnej jednotky ako funkcie peňazí, udržiavania cenovej stability zabránením neobmedzeného vydávania elektronických peňazí a ochrany schopnosti kontrolovať podmienky likvidity a krátkodobé úrokové miery určené ECB.
- 2.6. Spätné vyplatenie elektronických peňazí emitentmi majiteľovi elektronických peňazí, ako je uvedené vyššie, sa môže uskutočniť či už zákonným platidlom, alebo so súhlasom majiteľa elektronických peňazí cez bankové spojenia uskutočnením neodvolateľného platobného príkazu v prospech bankového účtu majiteľa elektronických peňazí. Spätné vyplatenie by malo byť denominované v tej istej mene, v akej boli denominované vydané elektronické peniaze ⁽¹⁾. V tejto súvislosti ECB poznamenáva, že článok 5 ods. 1 navrhovanej smernice naznačuje, že majiteľ elektronických peňazí môže kedykoľvek požiadať o spätné vyplatenie v „peňažnej hodnote vlastných elektronických peňazí“. Predmetné ustanovenie neodzrkadľuje obsah článku 3 ods. 1 smernice 2000/46/ES, podľa ktorého si majiteľ môže vybrať medzi spätným vyplatením v nominálnej hodnote na bankovky alebo mince, alebo prevodom na účet. Z dôvodu právnej jednoznačnosti a na zabezpečenie konzistentnej transpozície ustanovenia do vnútroštátnych právnych predpisov členských štátov navrhuje ECB zmeniť a doplniť článok 5 ods. 1 navrhovanej smernice primerane tak, aby sa zabezpečila možnosť majiteľa elektronických peňazí slobodne sa rozhodnúť o preferovanej metóde spätného vyplatenia.

3. *Rámec dohľadu*

- 3.1. Článok 8 ods. 1 navrhovanej smernice podstatne rozširuje rozsah činností, ktorými sa inštitúcie elektronických peňazí budú oprávnené zaoberať v porovnaní s článkom 1 ods. 5 smernice 2000/46/ES, podľa ktorého podnikateľské činnosti inštitúcií elektronických peňazí iné ako vydávanie elektronických peňazí, sú obmedzené na poskytovanie úzko súvisiacich finančných a nefinančných služieb s výnimkou poskytovania akejkoľvek formy úveru. Navrhovaná smernica rozširuje okruh povolených činností na: i) poskytovanie platobných služieb uvedených v prílohe k smernici 2007/46/ES, ktoré zahŕňajú poskytovanie niektorých foriem úverov; ii) prevádzkovanie platobných systémov; a iii) účasť na iných podnikateľských činnostiach ako vydávanie elektronických peňazí. Súčasne s rozšírením zoznamu povolených činností sa režim dohľadu uvoľní okrem iného aj podstatným znížením počítaných kapitálových požiadaviek a odstránením existujúcich obmedzení investícií uvedených v článku 5 smernice 2000/46/ES. ECB chápe, že základom pre túto podstatnú zmenu je cieľ zosúladiť a s konečnou platnosťou integrovať regulačný rámec pre inštitúcie elektronických peňazí do smernice 2007/64/ES. Obdobne, navrhovaný režim dohľadu zosúladený s ustanoveniami, ktoré sa vzťahujú na platobné inštitúcie podľa smernice 2007/64/ES, zodpovedá navrhovanej zmene vo vymedzení pojmu inštitúcií elektronických peňazí. V tejto súvislosti je vhodné prihliadnúť na nasledujúce aspekty.
- 3.2. Po prvé, ECB zastáva názor, že okrem práva inštitúcií elektronických peňazí a úverových inštitúcií vydávať elektronické peniaze je rozdiel medzi inštitúciami elektronických peňazí a platobnými inštitúciami nejasný; z toho dôvodu sa hodnotenie rizík a s ním spojených záruk stáva náročnou úlohou z perspektívy dohľadu. Konkrétnejšie, ťažkosti nastávajú nie iba vďaka skutočnosti, že inštitúcie elektronických peňazí môžu držať peňažné prostriedky, ktoré sa v podstate vyrovnávajú vkladom alebo iným odplatným peňažným prostriedkom, ale aj vďaka schopnosti inštitúcií elektronických peňazí poskytovať úvery financované z elektronických peňazí prijatých od verejnosti. Navyše, zosúladenie inštitúcií elektronických peňazí s platobnými inštitúciami sa komplikuje i kvôli požiadavke rozlišovať medzi platobnými službami, ktoré sú založené na platobných účtoch a platobnými službami elektronických peňazí, ktoré sú založené na centralizovaných účtoch.

⁽¹⁾ Pre dodatočné informácie pozri „Správu o elektronických peniazoch“ a stanovisko ECB CON/1998/56 z 19. januára 1999 na žiadosť Rady Európskej únie podľa článku 105 ods. 4 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva a článku 4 písm. a) Štatútu Európskeho systému centrálnych bánk a Európskej centrálnej banky k 1. o návrhu Komisie na smernicu Európskeho parlamentu a Rady o začatí a vykonávaní činností a dohľade nad obozretným podnikaním inštitúcií elektronických peňazí; a 2. návrhu Komisie na smernicu Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa smernica 77/780/EHS o zákonoch, iných právnych predpisoch a správnych opatreniach týkajúcich sa začatia a vykonávania činnosti úverových inštitúcií.

- 3.3. Po druhé, navrhovaná zmena vo vymedzení pojmu inštitúcia elektronických peňazí by neznížila riziko spojené s ich činnosťami. Naopak, posúdenie vplyvov pripojené k navrhovanej smernici sa nezmieňuje o rizikách súvisiace s rozšíreným okruhom činností, ktoré inštitúcie elektronických peňazí budú môcť vykonávať.
- 3.4. Po tretie, ECB zastáva názor, že stále chýbajú jasné dôkazy k namietanému nepomeru medzi požiadavkami na záruky a skutočnými rizikami spojenými s činnosťami inštitúcií elektronických peňazí. Na základe vyššie uvedených úvah je potrebné ďalšie posúdenie potenciálnych rizík spojených s novým „právnym charakterom“ inštitúcií elektronických peňazí, aby sa pre ne zabezpečilo náležité regulačné zaobchádzanie a dohľad.
- 3.5. Po štvrté, ako sa už spomenulo vyššie, je potrebné zdôrazniť to, že článok 5 smernice 2000/46/ES o obmedzeniach pri investičných stratégiách sa neodzrkadlil v navrhovanej smernici. V navrhovanej smernici sa upúšťa od značne reštriktívneho charakteru smernice 2000/46/ES z hľadiska možností, ktoré ponecháva emitentom elektronických peňazí vytvoriť zisk z vydávania elektronických peňazí. Táto navrhovaná úprava sa môže ukázať ako pozitívna z hľadiska budúceho rastu hospodárstva. Musí sa však rátať aj so značným rizikom likvidity a rizikom neplnenia, ktorému inštitúcie elektronických peňazí môžu byť vystavené, ak sa umožní investovanie do akýchkoľvek aktív. V tejto súvislosti by sa mohol dosiahnuť vyrovnaný výsledok poskytnutím viac flexibilnejšieho režimu obmedzení investovania, ako je tomu v súčasnosti podľa smernice 2000/46/ES. Úplná liberalizácia existujúceho režimu obmedzení investovania tak, ako je uvedená v navrhovanej smernici by si vyžadovali zmenu a doplnenie, ktorými by sa ustanovili dodatočné záruky pre dohľad.
- 3.6. Na záver, návrh smernice zvyšuje hodnotu pre požiadavky na identifikáciu a povinnú starostlivosť o klienta v súlade so smernicou 2005/60/ES o predchádzaní využívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu ⁽¹⁾. Tieto hodnoty však nezodpovedajú hodnotám v smernici 2007/64/ES. Podstatné zvýšenie súčasnej hodnoty by napomohlo anonymite v platobných transakciách a zvýšeniu rizika prania špinavých peňazí a financovania terorizmu spojeného s vydávaním elektronických peňazí, najmä prostredníctvom hromadného nadobudnutia predplatených kariet.

4. Štatistika

Inštitúcie elektronických peňazí sú súčasťou spravodajskej skupiny peňažných finančných inštitúcií pre menovú a finančnú štatistiku ECB v súlade s nariadením ECB/2001/13 z 22. novembra 2001, ktoré sa týka konsolidovanej súvahy peňažných finančných ústavov ⁽²⁾. Možno poznamenať, že aj keď sa inštitúcie elektronických peňazí nebudú ďalej považovať za úverové inštitúcie, stále sa na ne bude vzťahovať štatistické vymedzenie pojmu peňažnej finančnej inštitúcie v časti 1 oddiele 1 ods. 2 prílohy 1 k nariadeniu ECB/2001/13, podľa ktorého na rezidentské finančné inštitúcie iné ako úverové inštitúcie sa vzťahujú požiadavky na štatistické vykazovanie v závislosti, okrem iného, od stupňa zameniteľnosti medzi nástrojmi na vydanie a vkladmi uloženými v úverových inštitúciách; dôvodom je, že inštitúcie elektronických peňazí budú aj naďalej prijímať peňažné prostriedky zodpovedajúce jednoduchým vkladom od subjektov iných ako peňažné finančné inštitúcie a investovať do cenných papierov na svoj vlastný účet.

5. Ďalšie právne a technické pripomienky

- 5.1. Článok 1 ods. 3 navrhovanej smernice ustanovuje, že smernica sa nevzťahuje na služby zakladajúce sa na nástrojoch, ktoré sa, okrem iného, používajú v rámci „limitovanej siete“. ECB pripúšťa, že výklad tohto ustanovenia vychádzajúci z bodu 5 odôvodnenia v zmysle, že nástroje použité v „limitovanej sieti“ sa môžu použiť iba na nadobudnutie tovaru a služieb v špecifickom obchode, obchodnom reťazci alebo pre obmedzený rozsah tovaru a služieb. Predmetné ustanovenie by sa však mohlo viac objasniť, keďže vydávanie elektronických peňazí v rámci siete napríklad dvoch veľkých obchodných reťazcov by mohlo predstavovať výnimku z vydávania podstatného množstva elektronických peňazí.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 309, 25.11.2005, s. 15.

⁽²⁾ Ú. v. ES L 333, 17.12.2001, s. 1.

- 5.2. Podľa článku 1 ods. 4 sú za určitých predpokladov mobilní operátori vyňatí z rozsahu pôsobnosti navrhovanej smernice. ECB má za to, že výnimka sa uplatňuje v prípade, ak mobilný operátor koná ako sprostredkovateľ bez toho, aby dodal „podstatnú hodnotu“ tovaru alebo službe, ako je uvedené v poslednej vete bodu 5 odôvodnenia navrhovanej smernice. Z dôvodov právnej jednoznačnosti ECB odporúča, aby sa bod 5 odôvodnenia navrhovanej smernice podrobnejšie upravil tak, aby poskytoval usmernenie, či nadobudnutie napríklad zvonenia alebo predpovede počasia sú zahrnuté do výnimiek.
- 5.3. Vymedzenie pojmu elektronických peňazí v článku 2 ods. 2 navrhovanej smernice je formulované príliš široko a zahŕňa väčšinu druhov účtov, pričom ustanovuje, čo je vo všeobecnosti možné považovať sa elektronické peniaze, ktoré zahŕňajú aj bankové účty a platobné účty, keďže účtovníctvo a uchovávanie peňažných prostriedkov sa v súčasnosti uskutočňuje elektronickými prostriedkami bez ohľadu na príslušný druh účtu. Odkaz na platobné transakcie podľa smernice 2007/64/ES pridáva ďalší, veľmi všeobecný pojem k tomuto vymedzeniu, keďže platobné transakcie nie sú obmedzené na tradičné platobné prostriedky, ale zahŕňajú tiež prevod aj sťahovanie peňažných prostriedkov. Takéto všeobecné vymedzenie elektronických peňazí by naznačovalo, že tradičné bankové účty, ako aj platobné účty by sa mohli považovať za elektronické peniaze. ECB preto navrhuje uviesť, že všetky prijaté peňažné prostriedky sa môžu použiť iba na elektronický prevod peňažných prostriedkov z majiteľa elektronických peňazí na jeho príjemcov.
- 5.4. Bez toho, aby bol dotknutý názor ECB vyslovený vyššie o právnom charaktere prijatých peňažných prostriedkov, ktoré sa v skutočnosti môžu považovať za vklady, sa zdá, že článok 8 ods. 2 navrhovanej smernice už zahŕňa obsah článku 8 ods. 3 a preto navrhujeme odsek 3 vypustiť.
- 5.5. Článok 11 ods. 1 navrhovanej smernice upravuje prijatie implementačných opatrení Komisiou. Článok 11 ods. 1 písm. c) predovšetkým poskytuje právny základ uvedeného postupu s ohľadom na „opatrenia, ktoré posudzujú technologický a trhový pokrok“, ktoré ECB považuje za príliš široko formulované, neobmedzené s ohľadom na ich rozsah a pravdepodobne neplniace požiadavky uvedené v článku 11 ods. 2 navrhovanej smernice, podľa ktorého akékoľvek implementačné opatrenia musia byť „vytvorené za účelom zmeny nepodstatných prvkov“ navrhovanej smernice.

Navrhované znenie

Pokiaľ by vyššie uvedené stanovisko viedlo k zmenám navrhovanej smernice, navrhované znenie príslušných zmien je uvedené v prílohe.

Vo Frankfurt nad Mohanom 5. decembra 2008

prezident ECB
Jean-Claude TRICHET

PRÍLOHA

Navrhované znenie

Znenie, ktoré navrhla Rada	Zmeny a doplnenia, ktoré navrhuje ECB ⁽¹⁾
Zmena a doplnenie 1 Článok 2 ods. 2 návrhu smernice	
2. „elektronické peniaze“ znamenajú peňažnú hodnotu tak, ako ju predstavuje nárok voči vydavateľovi, ktorá je uchovaná na elektronickom nosiči a vydaná pri prijatí peňažných prostriedkov na účel vykonania platobných transakcií definovaných v článku 4 ods. 5 smernice 2007/64/ES, ako je prijatá fyzickými alebo právnickými osobami inými, ako je vydavateľ;	2. „elektronické peniaze“ znamenajú peňažnú hodnotu tak, ako ju predstavuje nárok voči emitentovi, ktorá je uchovaná na elektronickom nosiči a vydaná pri prijatí peňažných prostriedkov výlučne na účel vykonania platobných transakcií definovaných v článku 4 ods. 5 smernice 2007/64/ES, prevodu peňažných prostriedkov elektronickými prostriedkami z držiteľa elektronických peňazí na jeho príjemcov a je prijatá fyzickými alebo právnickými osobami inými, ako je emitent;
<i>Odôvodnenie – pozri odsek 5.3 stanoviska</i>	
Zmena a doplnenie 2 Článok 5 ods. 1 návrhu smernice	
1. Členské štáty zabezpečia, aby vydavatia elektronických peňazí na žiadosť majiteľa zamenili kedykoľvek a v nominálnej hodnote peňažnú hodnotu elektronických peňazí, ktoré vlastní.	1. Členské štáty zabezpečia, aby emitenti elektronických peňazí na žiadosť majiteľa spätne vyplátili kedykoľvek a v nominálnej hodnote, v minciach alebo bankovkách alebo prevodom na účet peňažnú hodnotu elektronické peniaze, ktoré vlastní.
<i>Odôvodnenie – pozri odsek 2.6 stanoviska</i>	
Zmena a doplnenie 3 Článok 8 ods. 3 návrhu smernice	
3. Inštitúcie elektronického peňažníctva nevykonávajú činnosť spojenú s prijímaním vkladov alebo iných splatných prostriedkov v zmysle článku 5 smernice 2006/48/ES.	(Vypustený text)
<i>Odôvodnenie – pozri odsek 5.4 stanoviska</i>	
Zmena a doplnenie 4 Článok 17 navrhovanej smernice	
<p style="text-align: center;">Článok 17</p> <p style="text-align: center;">Zmeny a doplnenia smernice 2006/48/ES</p> <p>1. Článok 4 sa mení a dopĺňa takto:</p> <p>a) Bod 1 písmeno b) sa nahrádza takto:</p> <p>„1. ‚úverová inštitúcia‘ je podnik, ktorého podnikateľskou činnosťou je prijímanie vkladov alebo iných splatných zdrojov od verejnosti a poskytovanie úverov na vlastný účet“.</p> <p>b) Bod 5 sa nahrádza takto:</p> <p>„5. ‚finančná inštitúcia‘ je podnik, ktorý nie je úverovou inštitúciou a ktorého hlavným predmetom činnosti je nadobúdať podiely alebo vykonávať jednu alebo viac z činností uvedených v bodoch 2 až 12 a 15 prílohy I“.</p> <p>2. Do prílohy I sa pridáva tento bod 15:</p> <p>„15. Vydávanie elektronických peňazí“.</p>	(Vypustený text)
<i>Odôvodnenie – pozri oddiely 1, 2 a 4 stanoviska</i>	

(1) Preškrtnutím sa označujú časti textu, ktoré ECB navrhuje vypustiť. Tučným písmom sa označuje nový text, ktorý ECB navrhuje vložiť.